

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 135
van **LYDIA PEETERS**
datum: 22 november 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Beleidsbrief Omgeving - Circulaire economie in relatie tot het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

In haar beleidsbrief Omgeving heeft de minister het in strategische doelstelling 7 over Vlaanderen op weg te zetten naar een kringlooeconomie. In operationele doelstelling 51 gaat het meer concreet over 'Vlaanderen Circulair realiseert de transitie Circulaire Economie.'

Circulaire economie is veel ruimer dan recyclage. Het heeft ook betrekking op het intelligent ontwikkelen van ruimtes en het duurzaam afstemmen van verschillende invullingen die aan de schaarse ruimte gegeven wordt. De Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) en de SALV (Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij) hebben in het verleden al aanbevolen om zich in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen sterker te laten leiden door het concept 'transitie naar een circulaire economie'. De voornemens inzake ruimtelijk rendement moeten ambitieuzer en effectiever op korte termijn, om te vermijden dat met ongewijzigd beleid de 'verstening' van Vlaanderen wordt verdergezet. Anderzijds moet men zich bezinnen over de wijze waarop ruimtelijk beleid kan bijdragen tot de uitbouw van een circulaire economie.

1. Zal de minister de circulaire economie nog meer betrekken bij de ontwikkeling van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen? Zou circulaire economie geen leidraad moeten of kunnen zijn bij het ontwikkelen van dit plan? Heeft de minister daaromtrent nog concrete plannen of initiatieven in het vooruitzicht? Graag haar beleidsvisie hieromtrent.
2. Hoe kan het ruimtelijk beleid volgens de minister bijdragen tot de uitbouw van een circulaire economie?

ANTWOORD

op vraag nr. 135 van 22 november 2017

van **LYDIA PEETERS**

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) is vanaf het begin betrokken bij de voorbereiding van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Aspecten van het kringloopdenken vanuit het duurzaam materialen- en bodembeheer en de circulaire economie zijn een belangrijke rol gaan spelen in de nieuwe ruimtelijke concepten en strategieën. Ook bij de uitwerking van het BRV beleidskader "ruimtelijk rendement" werd die interactie bewust opgezocht. Logischerwijze komt vanuit de circulaire economie het concept van "circulair bouwen" (veranderingsgericht bouwen) in beeld, maar ook bodem en land spelen een belangrijke rol die vaak nog onvoldoende zichtbaar is. De uitdaging bestaat er in om verder te kijken dan het louter saneren van verontreinigde terreinen en gebouwen en de herontwikkeling van de site te integreren in een ruimer ruimtelijk ontwikkelingsprogramma.

Vanaf 2013 zijn concepten van circulaire economie al een sterke leidraad geweest, o.m. bij de opmaak van Territoriale Ontwikkelingsprogramma's (T.OP's), in pilootprojecten en bij internationale en lokale trajecten.

In 2013 is gestart met het onderzoekspoor "ruimtelijk-economische netwerken" om op zoek te gaan naar een ruimtelijke benadering van economische activiteiten die vertrekt van de noden en motivering van bedrijven. In de "segmentatiestudies" is in de voorbije jaren met een nieuwe blik gekeken naar hoe ruimte kan worden aangeboden in functie van een veranderende economie. Een beleid dat het bestaande economisch aanbod stimuleert en tegelijk de ontwikkeling van greenfields ontmoedigt, is noodzakelijk om het ruimtebeslag drastisch te verminderen.

Momenteel lopen er in Vlaanderen vijf Pilootprojecten "Terug in Omloop" waar men de koppeling maakt tussen stedelijke en ruimtelijke transformaties, een circulaire economische (her)ontwikkeling en geïntegreerde bodemsanering.

Het departement Omgeving stuurt sinds eind 2017 mee het Europese project "Circular Economy and Territorial Consequences" (ESPON 2020 Programma - European Spatial Planning Observation Network). Dit ESPON-project beoogt (Europese) inzichten over de territoriale (ruimtelijke) dimensie van de transitie naar een circulaire economie. De OVAM, het departement Omgeving en VLAIO zijn verder actief betrokken bij het Europese project "Cities of Making" (ERA-NET ENSUF), waarbij op basis van de ervaringskennis in Brussel, Rotterdam en London wordt onderzocht hoe de stedelijke productie (manufacturing, circular economy) in Europese steden kan worden versterkt. Eind 2017 werden ook de resultaten van het Europese H2020 project INSPIRATION gepresenteerd. De OVAM verzamelde tijdens dit project als nationaal focuspunt de Belgische informatie die leidde tot het opstellen van een Europese onderzoeksagenda voor integraal bodembeheer, land use en land management in relatie tot ruimtelijke ontwikkeling.

De relatie tussen circulaire economie, stadsontwikkeling en gebiedsontwikkeling is complex en speelt zich op vele ruimtelijke schalen en beleidsniveaus af. In essentie gaat het om een wederzijds bevruchtende relatie tussen twee meta-strategieën waarbij de wederkerigheid bestaat uit het feit dat gebiedsontwikkeling kan fungeren als vector voor een transitie naar een circulaire economie en, vice versa, dat circulaire principes nadrukkelijk geïntegreerd kunnen worden in gebiedsontwikkeling.